

brati časopise in knjige, če bo hotel svoje delovanje urediti času primerno. Naše šole morajo torej sedaj v prvi vrsti gledati na to, da privedo učence tako daleč, da se bodo mogli potem sami izobraževati, t. j. da bodo mogli knjige in časopise s pridom čitati. To je pa velika in težavna naloga, ki jo doženemo le tam, kjer je šola v ugodnih odnošajih in kjer ne tratimo časa z manj potrebnimi rečmi.

Smelo in odločno trdim, da ne more tega smotra doseči nobena ljudska šola, kjer poučujejo v tujem jeziku. To moje trditev jasno potrjujejo naše Schulvereinske šole. Slovenski otroci, ki so jih obiskovali, ne znajo potem ni v slovenskem, ni v nemškem jeziku svojih misli prav izražati in ravnotako ne razumejo misli drugih; njim je torej pot do lastne nadaljne naobrazbe zaprta.

Ravnotako se godi in se bo godilo otrokom na slovenskih šolah, kjer je v najvišjem razredu nemški učni jezik. Oni se bodo pač naučili malo nemški brbrati, a prav ne bodo razumeli nobenega jezika, ker pač tudi mi slovenski učitelji ne znamo delati čudežev.

Bodo pa tem našim otrokom tiste nemške besede res toliko koristile? Sedaj nismo več pod oblastjo nemških graščinskih valpetov. Oblastnije morajo z nami uradovati v našem jeziku, kupci in prodajalci pa znajo tudi prav dobro po naše govoriti, če imajo le kaj prida od nas kupiti ali če vidijo naš denar. — Kolikokrat pa so te priučene besede ljudem v kvar! Kolikokrat se posamezniki zaradi njih napihujejo in se celo od-tujijo svojemu narodu? Kolikokrat se z njimi tudi korenito osmešijo!

Ne glejmo torej v prvi vrsti na to, da bi se naši otroci naučili v ljudski šoli bogve koliko nemščine, temveč zahtevajmo, da si pridobe tam kolikormogoče temeljito splošno naobrazbo, ki jih usposobi, da bodo kdaj značajni, samostojno misleči, delavni ljudje in trdni gospodarji. To pa doženemo le s poukom v maternem jeziku!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Šentviški učiteljski krožek je imel svoj shod 24. januarja t. l. na Goričanah, kjer smo si ogledali ondotno papirnico, ki je res zanimiva za vsakega. Po ogledovanju se nam je pridružil nje gosp. ravnatelj, nam prav prijazno razkazal ondotno privatno šolo in nekaj časa z nami posedel pri južini v restavraciji. Hvala mu za vso prijaznost. Udeležba pa zaradi občutnega mraza ni bila tolika, kakor pri prvem sestanku. Ž—k.

Jubilejska samopomoč. Na novo so se vpisali trije člani in plačali vso pristopnino; zdaj znaša število članov 216. Prosim, da člani ne pozabijo 1. februarja t. l. plačati za zadnji slučaj smrti in za rezervni sklad; še 61 članov je, ki se niso odzvali, upam, da to zdaj store. Mučno je opominjati, a rad bi imel vse v najlepšem redu, torej še enkrat prosim!

I g, 28. januarja 1907. Franc Ks. Trošt,
t. č. predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj ima svoj redni občni zbor v četrtek, dne 7. februarja 1907, ob pol 11. uri dopoldne v okoliški šoli, po vzporedu, ki je bil določen za dan 3. januarja t. l., ko se občni zbor ni mogel vršiti zaradi prepiche udeležbe, ki pa je imela svoj upravičen vzrok v skrajno neugodnem vremenu.

Na polnoštevilno udeležbo vljudno vabi

Fr. Šorn, t. č. podpredsednik.

Šaleško učiteljsko društvo je imelo svoje zadnje zborovanje — zadnje namreč v preteklem letu in ne povsem, gospodje neudje! — v Velenju, dne 9. decembra l. l., in sicer je

bilo to zborovanje takorekoč občni zbor. Čeprav so bila pota skrajno slaba, vendar se nas je zbralo primeroma precejšnje število in so se vabilu odzvali celo najbolj oddaljeni tovariši in tovarišice. Nekaterniki — skromno malo jih je — bi pa itak ne prišli, in naj bi poslal sam sijamski cesar s svojo dvorno kočijo ponje. Po otvoritvi zborovanja pozdravi predsednik gosp. Koropec zborovalce in jim „položi“ nekaj primernih besed na srce. Saj so pa tudi bile primerne. Pri nas učiteljih je postala beseda „kolegijačnost“ ne le po izviru, ampak tudi po pomenu tujka. Mesto „drug za drugega“ velja prepogosto „drug čez drugega“, in žalosten pojav v učiteljskem življenju je, da si — poleg ljudi iz drugih stanov — pomagamo tudi učitelji med seboj, prilično rečeno, „hlačice trgati“. Če smo si tovariši, izpovedujmo si svoje težnje sami med seboj in ne razpravljajmo jih po krémah, kjer sede z vedno praznimi ušesi ljudje, ki so tega zavrtanega mnenja, da se časniške „novine“ ne dajo tiskati samo v Celju ali Ljubljani, ampak pod vsakim jezikom. — Po predsednikovem govoru prečita g. Armíč kot doseđanji zapisnikar zapisnik prejšnje seje. Ker je bilo na dnevnem redu predavanje gosp. šol. nadzornika o novouvedenih tiskovinah, a so se te zakasnile, je to predavanje izostalo in je zevajočo rano dnevnega reda izpolnil tov. Košutník s predavanjem „o sirovosti v čuvstvanju in njenih vzrokih in pojavih v vsakdanjem življenju“. Da ni s svojo skoraj nekoliko obširno razpravo preveč gojil bacilov za zevanje, je izkušal to nalezljivo bolezen vračiti z zdravili humorja in satire — Nadalje se sklene, da se imajo zopet gojiti pevske vaje, in sicer se naj te po okolnostih vrše redno, da smo za slučajnosti vajeni in pripravljeni. Pesmi se bodo vedno naprej določevale, da se bodo na ta način z domačimi vajami lahko okrajšale skupne vaje. Gospod predsednik predlaga na to, naj se naš politiški stanovski list „Učiteljski Tovariš“ bolje podpira in se zaradi prenehanja lista „Steier. Schul- und Lehrerzeitung“ sprejme kot društveno glasilo; tudi se naj v njem razpisujejo učiteljske službe. Tovariš Armíč je mnenja, naj bi list imeli na vsaki šoli in naj bi se izvolil tozadevno poseben blagajnik, ki bi naj pobiral pri vsaki seji naročnino v manjših zneskih in jo potem v večjih rokih pošiljal upravništvu. Neka prebrisana glavica jo pogodi, da bi bil tovariš Košutník sposoben za tako „dreganje“, ker — ima najboljši jezik. Hvala za priznanje! Torej — pri prihodnji seji, dragi tovariši in drage tovarišice, pripravite si mošnjičke! Sredi debate o „Učit. Tovarišu“ prečita gosp. blagajnik Skaza blagajniško letno poročilo, iz katerega se razvidi, da so bili dohodki 89 K 21 h, stroški 73 K 65 h in je torej ostanka 16 K 56 h. Da se je med debato vrinilo blagajnikovo poročilo, je bil kóiv poklic blagajnika k seji občinskega odbora. Tudi predsednik poda svoje letno poročilo in opomni, da smo v tem letu lahko zadovoljni sosebno v dveh zadevah, ker smo namreč imeli čast pozdraviti „Zavezo“, ki je zborovala v Šoštanju, in ker smo dosegli končno rešitev dijete za letne okrajne učiteljske skupščine. Da si je hotel tudi svojo „suknjico oprati“, omenim samo mimogrede, zakaj navzoči nismo vzeli za resno razna očitjanja, ki so prišla predsedniku kot takemu direktno ali indirektno na uho. — Naposled poda še tajnik g. Armíč svoje poročilo in se tudi račun odobri, ker se najde popolnoma v redu.

Volitve novega odbora so imele sledeči izid: predsednik: Koropec; blagajnik: Skaza; tajnik: Ledeník; pevodja: Nerat; odbornik: gđč. Pfeifer.

Prihodnje zborovanje se določi na 10. februarja 1907. v Šoštanju takoj po prihodu popoldanskih prvih vlakov. Silv.

Konjiško učiteljsko društvo je pri zborovanju dne 3. t. m. sklenilo, postaviti nekdanjemu zasluženemu nadučitelju čadramskemu, Bogomiru Malenšek, in učitelju Ferdinandu Velkem, ugrobní spomenik. Prvi, ki je služboval dolgih 36 let v Čadramu in odgojil vso sedanjó odraslo generacijo čadramskega šolskega okoliša, nima obče nobenega spomenika gomilo učitelja Velkega pa zaznamuje napol strohnel lesen križ z zarjavelim pločnatim listom, ki nosi ime pokojnikovo.

Kako odličén šolnik je bil pokojni Malenšek, spričujejo sledeče vrstice iz glavnega poročila o delovanju „konjiškega učiteljskega društva“ za leto 1898/99, ki slovejo:

„Dne 5. marca (leta 1899. namreč) je preminul dragi nam tovariš Bogomir Malenšek, nadučitelj čadramski. Bil je učitelj

skozi in skozi, vzor pravega tovariša in zvest ud našega društva od časa, ko se je le-to ustanovilo, pa do svoje smrti. Nekaj dni pred svojo smrtjo je bil še dekoriran s srebrnim zaslužnim križcem s krono in s častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje. Mislili smo to redko odlikovanje praznovati z ujem na slovesen način; veselil se je tega učiteljskega praznika že dlje časa poprej odlikovanec sam, veselili smo se ga tudi mi, a zaman. Prišli smo pač v prijazni Čadram, a ne k veselici ampak zbrali smo se okolo krste blagega nam tovariša, da ga spremimo k večnemu počitku“.

Ako vidimo gomilo moža, o katerem piše kronika tako in ki je žrtvoval vse svoje življenje v blagor mladini, brez najskromnejšega spomenika med blestečimi spomeniki zasebnikov, se nam mora pač krčiti srce.

Zaraditega se obrača podpisani v imenu „Konjiškega učiteljskega društva“, ki mu je poverilo nabiranje doneskov za skupni spomenik omenjenima tovarišema, z vljudno prošnjo do tovarišev, prijateljev in znancev pokojnih kolegov ter do prijateljev šole in učiteljstva sploh, da blagovolijo pomagati s prostovoljnimi prispevki uresničiti označeni društveni sklep. Vsi, tudi najmanjši darovi se bodo objavili v „Učiteljskem Tovarišu“, „Domovini“ in „Narodnem Listu“.

Tovariši! S tem, da postavimo pokojnima tovarišema dostojni spomenik, čislamo svoj stan in sami sebe!

V Čadramu, p. Oplotnica, dne 13. januarja 1907.

Anton Brumen,
nadučitelj.

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo dne 3. jan. t. l. v Konjicah. Navzoči so bili sledeči gg., oz. gospodične:

Brumen Anton, Jurko Jakob, Kerhlanke Franc, Časl Janko, Rosenstein Ferdo, Žgajner Matko, Kožuh Mirko, Mravljak Karl, Serajnik Lovro ml., Tribnik Amalija, Kreč Božena, Paulič Marica, Bezljaj Minka, Čuček Josip.

Po pozdravu in izreku voščila za novo leto omeni g. predsednik, da je dne 24./11. 1906 umrl goriški slavec Simon Gregorčič. Znani so vsem njegovi proizvodi. V marsikaterem umotvoru je navduševal in vzpodbujal učiteljstvo, bil je jako vnet za nas; v znak ljubezni se mu zakliče „Slava!“

Tajnik g. Čuček prečita zadnji zapisnik zborovanja v Konjicah ter onega od zborovanja v Zrečah. Oba zapisnika se odobrita in se izreče poročevalcu zahvala.

Blagajničarka gospodična Amalija Tribnik poda letno poročilo o stanju naše blagajnice. Z veseljem se vzame prebitek v znesku 88 K 48 h v naznanje. Na predlog g. Brumna se določita pregledovalcem računov g. Jurko in gospodična Paulič. Blagajnica se je našla v najboljšem stanju, gospodični pa se izreka za ta trudapoln posel in varno gospodinjstvo priznanje in zahvala, kakor prošnja za nadaljno tako vzorno gospodarstvo.

Pretresovalo se je nadalje o določitvi vprašanj za letošnje uradno skupščino, sestavljen se program za društvena zborovanja ter določile knjige za novoustanovljeno knjižnico.

G. predsednik priporoča prav toplo „Učiteljskega Tovariša“, omenja, „Uč. Tov.“ je edini list, ki neustrašeno zastopa koristi učiteljstva, zatorej je dolžnost učiteljstva, da ga podpira tako, kakor podpira list njega. Apeluje na vse navzoče, naj bodo vsi naročniki, naj ga širijo in zahtevajo povsod, kamor zahaja učiteljstvo. Nihče naj bi se ne znašel v naših vrstah, ki bi ne bil naročnik.

Gledé učiteljskega shoda v Gradecu na dan 2. svečna se po predlogu g. Jurka stavi sledeča resolucija: „Učiteljstvo tega okraja se naj polnoštevilno udeleži tega shoda, če bi bilo treba si tudi izposoditi potrebni denar; morebitna kočljiva draginska vprašanja naj se takoj javijo g. Gassareku v Maribor.“

Na to nam je podal v jako zanimivih črticah g. Brumen sliko potopisa svojega lanskega hribolastva po savinskih planinah. K sklepu tega podavanja sta se sprejeli sledeči resoluciji: 1. Učiteljsko društvo konjiškega okraja priredi v začetku velikih počitnic skupni izlet v zg. Sav. dolino in Sav. planine v svrhu spoznavanja južnozpadnega kota naše domovine. 2. Bratsko gornjegrajsko učiteljsko društvo se naprosi, da blagovoli naš izlet pospeševati s tem, da nam da potrebne podatke glede potovanja in da nam oskrbi potrebne voditelje.

Nadučitelj v Čadramu g. Brumen predlaga končno, da učiteljstvo tega okraja pripomore k nadgrobnemu spomeniku na

čadramskem pokopališču počivajočemu, dolgo let na isti šoli delujočemu nadučitelju g. Malenšku in učitelju Velkemu. V ta namen se je takoj nabralo 12 K. Cenjeni tovariši drugih okrajev se pa prosijo, da morebitne doneske pošljejo na vodstvo šole v Čadram pri Konjicah.

Književnost in umetnost.

Zvonček prijavlja v drugi letošnji številki to prelepo vsebino: 1. Naša Marta. Cvetko Slavin. Pesem. — 2. Prevara. Ivo Trošt. Povest. — 3. Učeni Mihec. E. Gangl. Povest s podobo v barvotisku. — 4. Lakomnost. Ivo Trošt. Povest. — 5. Padajo snežinke. . . Borisov. Pesem. — 6. Zvonček. Avgustin Šabec. Poučni spis. — 7. Zamrla cvetka. Iv. E. Povest z dvema podobama. — 8. Dve pismi. E. Gangl. Povest. — 9. Siromački. Pavel Golob. Pesem. — 10. Prvi ples. Andrej Rapè. Pesem s podobo v barvotisku. — 11. Spoštuj prirodo! Lud. Potočnik. Povest. — 12. Pouk in zabava. — Mož s smodko. Senčna podoba. — Arabske številke. — Gozdovi in železnice. — Želja. Fran Mrmolja. Uglasbena pesem. — Demant. K. Koriš. — Rešitev. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Politiški pregled.

* **Z Dunaja.** Cesar je že sankcioniral volilno reformo. — Gosposka zbornica je sprejela zakonsko predlogo o kongruini. — Zadnja seja poslanske zbornice je bila 28. pret. mes. Grof Vetter je zaključil sejo. Ozrl se je na delovanje poslanske zbornice v minolem zasedanju, ki je bilo najdalje, odkar obstoji državni zbor. Omenjal je zakonske načrte ter se bavil obširno z volilno reformo. V zadnjih 6 letih je bilo vloženih 600 nujnih predlogov, 1400 nujnih predlogov glede bedo trpečega prebivalstva in 11 000 interpelacij. — Nove volitve v državni zbor bodo dne 7. maja, ožje volitve pa dne 14. maja letos.

* **Vojaški novinec.** Za tekoče leto zahteva vojna uprava 103.100 novincev za stalno armado in mornarico; od teh jih odpade na Avstrijo 59.024, na ogrske dežele 44.076. Poleg teh je treba v Avstriji 14.500 novincev za deželno brambo. — Brambeni odsek predlaga dotični načrt zakona z običajnimi resolucijami glede na vojaške vaje in zalaganje armade.

* **Kulturni boj v Avstriji.** Češki radikali napovedujejo kulturni boj v Avstriji, ki ne sme prej prenehati, dokler se ne izvede ločitev cerkve od države. — Tudi nemški radikali so sklenili isto.

* **Za splošno volilno pravico na Ogrskem.** Ogrska socijalno-demokratska stranka je razdelila po vseh delih dežele mnogo milijonov brošur za propagando splošne volilne pravice.

* **Glasilo Srbov iz neosvobojenih krajev.** Srbska vseučiliška omladina iz Stare Srbije in Makedonije je sklenila, da ustanovi v Belgradu list, ki bo glasilo Srbov iz neosvobojenih krajev.

* **Bolgarski učitelji za štrajkujoče železničarje.** Na Bolgarskem štrajkajo železničarji. Največ podpore dobivajo iz učiteljskih krogov. Učiteljska zveza je sklenila, da bo dajala štrajkujočim železničarjem redne dnevne plače.

* **Bolgari so nezadovoljni s knezom Ferdinandom.** Ob otvoritvi novega gledališča v Sofiji so bile proti knezu velike demonstracije.

* **Srbija.** Srbska vlada je izročila avstrijskemu poslaniku v Belgradu odgovor na zadnjo noto v zadevi trgovinskega spora. Srbska vlada pravi, da bo srbska konkurenca proti avstroogrski industriji lojalna.

Vestnik.

K poglavju o obupnem položaju ljudskošolskega učiteljstva. Iz Istre smo prejeli to-le pismo, ki ga tako kot pismo tovariša Žirovnika priobčujemo brez komentarja:

„Gospod urednik! V prilogi Vam pošiljam iztis „Načrta“ zakonu, ki ga je predložilo „Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj“ s peticijo deželnemu zboru. Pomaga nam nič ne,